

עיון בפסוקים:

המורה יקרין את הפסוקים הבאים על הלוח:
"אל תירא"

כי אתִּדְּ אֲנִי.

מִמִּזְרַח אָבִיא זֶרְעֶךָ

וּמִמְעַרְב אֶקְבָּצֶנְךָ:

אִמְר לְצִפּוֹן תִּנִּי

וּלְתִימָן אֵל תִּכְלָאִי

הַבִּיֵאִי בְּנֵי מִרְחֹק

וּבְנֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ:"

(ישעיהו מ"ג, ה-ו)

המורה יקריא את הפסוקים תוך התעכבות על ההדגשות.

ה' אומר לעם ישראל לא לפחד כיוון שהוא נמצא איתם. איך הנוכחות של ה' יחד עם העם תבוא לידי ביטוי? ה' יקבץ את זרע ישראל לארץ ישראל.

מהיכן? ממזרח, ממערב, מצפון ומתימן. מהו הכיוון שמכונה תימן? - דרום. (סביר שהתלמידים מכירים את הכיוונים מלימוד חומש בראשית בעבר. וגם אם לא - זהו הכיוון היחיד שחסר בפסוקים וניתן להבין מתוך ההקשר).

מה ה' יעשה עם העם בכל מקום שבו ימצאו? מזרח - יביא אותם, מערב - יקבץ אותם, לצפון יאמר לתת את העם ומה הוא יאמר לדרום? אל תכלאי. המורה יסב את תשומת ליבם של התלמידים לאותיות המוגדלות. איזו מילה התקבלה? כלא. מהו כלא? מקום בו סוגרים אנשים בכח ולא נותנים להם לצאת. אם כן, ה' יצווה את הדרום לא לכלוא את עם ישראל ולאפשר לו לחזור אל ארץ ישראל.

הנביא מסביר שהבנים והבנות של ה' יחזרו מרחוק אל ארץ ישראל. מי הם הבנים והבנות של ה'? אנחנו. כל עם ישראל בכל הדורות.

המורה ישאל את התלמידים האם לדעתם קיבוץ גלויות וחזרה לארץ ישראל אחרי כל כך הרבה שנים היא נס?

המורה יחלק לתלמידים את המקור הבא: (עיצוב של המקור והשאלות שאחריו באופן שמתאים לחלוקה מצורף בסוף המערך).

אחרי השואה ... קמה מדינת ישראל לעם שרידי חרב, והיא חוללה את השלב המכריע בקיבוץ הגלויות מארבע כנפות הארץ על פי חזונו של נביאי ישראל: כ-600 אלף יהודים עלו לארץ לפני קום המדינה, ויותר מארבע מיליון באו מכוחה המדינה.

זאת תופעה **שלא היה לה אח ורע בכל ההיסטוריה האנושית**, גם לא בחיי העם היהודי. ביציאת מצרים ובשיבת ציון מבבל באו היהודים מארץ אחת ובכיוון אחד, ואילו קיבוץ הגלויות של דורנו, שעדיין נמשך והולך, בא משבעים ארצות, ובקנה מידה של מיליוני עולים יהודים.

זהו נס גלוי ולא נס נסתר, נס נסתר מתרחש בתוך החוקיות הטבעית וההיסטורית, אולם קיבוץ גלויות מכל קצות הארץ לארץ אחת הוא דבר שלא נשמע, **כי אין לו שום תקדים בהיסטוריה, וגם לא יכול להיות לו כי אין עוד עם ששרד בגלויות.**

הרב יואל בן-נון: (נס קיבוץ גלויות, עמ' 84-83)

המורה יקרא יחד עם התלמידים את המקור.

לאחר מכן ישיבו התלמידים בזוגות על השאלות שמופיעות לאחר המקור.

סיכום ביניים: האם קיבוץ גלויות הוא נס גלוי או נסתר? מדוע? איך רואים בקיבוץ הגלויות שהתרחש לאחר שמדינת ישראל קמה את דברי הנביא ישעיהו?

אם כן, מה בעצם התרחש במציאות?

בשנת תרמ"ב 1882 (לפני 134) התחילה התעוררות בקרב קבוצות גדולות יהודים בשתי ארצות לשוב אל ארץ ישראל.

הארצות האלו היו רוסיה שנמצאת מצפון לארץ ישראל ותימן שהיא דרומית לארץ ישראל. (זוכרים? "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי..."). בלי שום תיאום עלו יהודים משתי הארצות האלו והקימו בארץ מושבות שבהן היו חקלאים יהודים שעבדו את האדמה. הישובים רחובות, ראשון לציון, ראש פינה, מזכרת בתיה, בנימינה, זיכרון יעקב הם דוגמאות לישובים שהוקמו באותה תקופה על ידי העולים שנקראו עולי העלייה הראשונה. במשך השנים היו עליות רבות לארץ ויהודים המשיכו להגיע ולהקים קיבוצים ומושבים ערים ועיירות. עד שבשנת תש"ח כשקמה מדינת ישראל, היו בארץ 600,000 יהודים. מייד עם קום המדינה, כסוף סוף יכלו היהודים להיכנס אל ארץ ישראל באופן חופשי, עזבו יהודים רבים את ארצותיהם ועלו לארץ ישראל. זו התקופה שבה הגיעו רוב המשפחות שלכם לארץ מהארצות אותן ציינתם בתחילת השיעור.

אבל היו יהודים שנשארו גלות מכל מיני סיבות. גם הם לא וויתרו על הלום של כל יהודי בכל מקום בעולם - לגור בארץ ישראל. עם השנים הם עזבו בתים ורכוש, משפחות ושפה, מנהגים וחברים והגיעו לכאן לחיות בין יהודים. היום אפשר למצוא יהודים שהגיעו לארץ ישראל מכל יבשות העולם. ה' הביא את כולנו לכאן ויש לנו את הזכות לחיות בארץ שלנו.

